

Ohje minkkien, muiden näätäeläinten ja supikoirien SARS-CoV-2 (koronavirus) -seurantatutkimuksen vaatimuksista ja näytteenotosta

Hyvä tuottaja

Teidät on merkitty Ruokaviraston eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin minkkien, muiden näätäeläinten ja/tai supikoirien pitäjänä tai pitopaikan yhteyshenkilönä.

Tämä ohje sisältää turkiseläinten koronaseurannan toimenpiteet 1.4.2023 alkaen.

Ohjeen sisältö lyhyesti:

1. Tuottajan on ilmoitettava toiminnassaan tapahtuvista muutoksista eläintenpitäjärekisteriin viipymättä.
2. Säännöllinen kuolleiden eläinten lähettäminen näytteeksi päättyy 31.3.2023.
3. Nahkonta-aikana toteutetaan erillinen koronanäytteenotto.
4. Tuottajan sitoumuksen voimassaolo päättyy 31.3.2023.
5. Turkistilalla on noudatettava tautisuojaustoimenpiteitä.
6. Turkistilan työntekijöiden koronatestaussuositus muuttuu 1.4.2023 alkaen.
7. Tuottajan on ilmoitettava kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastoon, jos eläimiä hoitavilla todetaan koronatartunta.
8. Tuottajan on pidettävä asianmukaista kuolleisuuskirjanpitoa.
9. Tuottajan on ilmoitettava kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastoon tilalla havaittavasta poikkeavasta kuolleisuudesta tai koronatartuntaan viittaavista oireista eläimillä.
10. Jos tilan eläimillä epäillään olevan koronatartunta, kunnaneläinlääkäri ottaa näytteitä tilan eläimistä.
11. Jos kunnaneläinlääkäri tai aluehallintovirasto arvioi, että poikkeava kuolleisuus tai oireet eivät aiheuta koronaepäilyä, tuottajan pitää silti lähettää kuolleita eläimiä tutkittavaksi Ruokavirastoon koronan varalta. Lähetyksen ja koronatestauksen maksaa Ruokavirasto.
12. Sairauden- ja kuolinsyynselvityksen maksaa tuottaja.
13. Siitospeläinkauppaan liittyvät näytteet tutkitaan Ruokavirastossa, mutta kustannuksista vastaa tuottaja.
14. Jos tilan eläimillä todetaan koronatartunta, aluehallintovirasto määrää tilalle rajoituksia ja kunnaneläinlääkäri ottaa sieltä näytteitä, kunnes tartuntaa ei enää todeta.

Tarkempia ohjeita yllä olevista asioista on seuraavilla sivuilla.

Eläintenpitäjärekisteri

Jos teillä ei ole enää koronaseurantaan kuuluvia eläimiä, ilmoittakaa asiasta sekä kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle että aluehallintoviraston läänineläinlääkärille. Muutokset eläintenpidossa pitää aina ilmoittaa eläintenpitäjärekisteriin. Ilmoituksen voi tehdä verkossa <https://epr.ruokavirasto.fi> tai kunnan maaseutuviranomaisen kautta.

Turkiseläinten koronaviruseurantatutkimus muuttuu 1.4.2023 alkaen, koska Euroopan unionin komission päätöksen 2021/788 ja sen muutoksen 2022/460 voimassaolo päättyy 31.3.2023. Siitä eteenpäin koronaviruseurantatutkimuksesta päätetään kansallisesti. Kansallinen seuranta perustuu Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA) ja Euroopan tautienehkäisy- ja valvontakeskuksen (ECDC) lausuntoon, joka on julkaistu 27.2.2023 <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7822>. **Kansallinen seurantatutkimus alkaa 1.4.2023 ja jatkuu toistaiseksi.**

Jos teillä on kysyttävää seurantatutkimuksesta, ottakaa yhteyttä pitopaikan sijaintikunnan aluehallintoviraston läänineläinlääkäriin. Yhteystiedot ovat tämän ohjeen lopussa Lisätietoja-kohdassa.

KORONAVIRUSSEURANTA

Kuolleiden eläinten säännöllinen koronatutkimus päättyy 31.3.2023. Tämän jälkeen kuolleita minkkejä, muita näätäeläimiä ja supikoiria ei tarvitse säännöllisesti lähettää näytteeksi Ruokavirastoon. Nahkonta-aikana toteutetaan kuitenkin erillinen koronavirusnäytteenotto.

Eläintautilain (76/2021) 23 §:n nojalla Ruokavirasto määrää, että nahkonta-aikana pitopaikat, joissa on minkkejä, muita näätäeläimiä tai supikoiria, sekä nahkontakeskukset ottavat ja lähettävät näytteitä seurantatutkimukseen. Ohjeet lähetetään teille ennen nahkonta-aikaa. **Koronaviruseurantatutkimus ei koske kettuja.**

Koronaseuranta sisältää myös muun kuin koronaepäilyn takia Ruokavirastoon lähetetyt eläimet. Asiasta kerrotaan tarkemmin kohdassa KORONASEURANTA ELÄINTEN POIKKEAVAN KUOLLEISUUDEN TAI OIREIDEN TAKIA.

TUOTTAJAN SITOUUMUS

Turkistuottajan sitoumus ja siitoseläinmääräilmoitus -lomake ei ole enää 1.4.2023 alkaen voimassa. **Sitoumuksia ei edellytetä miltään pitopaikalta huhtikuun alusta lähtien.**

TURKISELÄINTEN SUOJAAMINEN KORONATARTUNNALTA

Eläinterveys sääntö (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/429) mukaan toimijan on toteutettava tautisuojausta (bioturvaamistoimenpiteet). Toimenpiteiden tarkoitus on estää koronaviruksen tarttuminen turkistilalla ihmisten ja eläinten välillä. Toimenpiteillä voidaan suojata turkiseläimiä myös muilta tartuntataudeilta.

Ruokaviraston ohjeet tautisuojaustoimenpiteistä pitopaikoille, joissa pidetään minkkejä, muita näätäeläimiä tai supikoiria:

- Työntekijät eivät käy tilalla, jos heillä on koronavirustartunta, koronavirustartuntaan sopivia oireita tai epäily korona-altistuksesta.
- Työntekijät vaihtavat tilalle saapuessaan tilan suojavaatteet, jalkineet ja käsineet.
- Varjotalossa ja eläinhallissa käytetään maskia tai hengityssuojainta.
- Kädet pestään ja desinfioidaan ennen töiden alkua ja tarvittavin väliajoin.
- Tilalla huolehditaan haitta- ja tuhoeläinten (myös kulkukissat) torjunnasta.
- Tilalla käyvät vain välttämättömät ulkopuoliset henkilöt ja he käyttävät tilakohtaisia suojavaatteita, jalkineita ja käsineitä. Jos henkilöillä ei ole omia suojavaatteita, tila tarjoaa ne.

Ohjeet eivät ole oikeudellisesti sitovia, vaan niistä voidaan poiketa perustellusta syystä.

Tautisuojauksen toteutumista valvotaan turkistiloille tehtävien tarkastusten yhteydessä tai jos pitopaikassa käydään ottamassa koronaepäilynäytteitä.

TYÖNTEKIJÖIDEN KORONATESTAUS

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Ruokavirasto ovat antaneet ohjeen turkistarhan työntekijän koronavirustestauksesta. Ohje on Ruokaviraston internetsivulla <https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintaudit/turkiselaimet/sars-cov-2-turkiselaimilla/> (THL: Ohje turkistarhan työntekijöiden koronavirustestauksesta).

Ohjeen mukaan turkistarhan työntekijän koronavirustestausta suositellaan, jos hänellä on koronavirustartuntaan sopivia oireita tai tarhan muulla työntekijällä on todettu koronavirustartunta. Lisäksi testausta suositellaan, jos työntekijän kanssa samassa taloudessa asuvalla henkilöllä tai tarhan eläimillä todetaan koronavirustartunta.

Testausmenetelminä suositellaan ensisijaisesti terveydenhuollossa suoritettuja PCR- tai antigeenitestejä. Kotitestejä voi käyttää, jos testaus terveydenhuollossa ei onnistu. Kotitestien herkkyys oireettomien henkilöiden kohdalla ei ole hyvä, joten suositeltavaa olisi tehdä kotitesti vähintään kaksi kertaa peräkkäisinä päivinä (esimerkiksi 48 h ja 24 h ennen suunniteltua töiden aloittamista).

EFSA:n ja ECDC:n lausunnossa suositellaan turkistarhan työntekijöiden testaamista koronaviruksen varalta säännöllisesti esimerkiksi kerran viikossa. Suomessa viranomaiset eivät edellytä säännöllisiä turkistarhan työntekijän testaamisia, mutta turkistarhasta vastaava toimija voi järjestää säännöllisen testauksen tarhan työntekijöille käyttäen kotitestejä tai työterveyshuoltoa.

KORONAEPÄILYÄ ILMOITTAMINEN

Jos tuottaja epäilee eläimillään koronatartuntaa, hänen on eläintautilain 19 §:n mukaan ilmoitettava siitä heti kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle.

Kaikesta poikkeavasta kuolleisuudesta tai oireista on ilmoitettava kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle. Virkaeläinlääkäri arvioi, onko kyseessä koronaepäily. Jos kyseessä on koronaepäily, kunnaneläinlääkäri ottaa turkistilan eläimistä näytteitä tutkimuksiin.

Erytisen tarkkaan täytyy seurata eläinten mahdollisia koronavirustartuntaan sopivia oireita, esimerkiksi lievä sierainvuoto, yskä, muut hengitystieoireet tai huono ruokahuu.

Eläinterveys säännösten 102 artiklan ja eläinsuojelulain (247/1996) 26 a §:n mukaan tuottajan on pidettävä kirjaa kuolleiden eläinten lukumäärästä.

Kuolleisuuskirjanpitoon merkitään pitopaikkakohtaisesti eläinten kuolinpäivämäärä ja kuolleiden eläinten lukumäärä. Tai jos eläimellä on tunnistuskoodi, kuolleisuuskirjanpitoon merkitään eläimen kuolinpäivämäärä ja tunnistuskoodi. Kirjaukset pitää tehdä

kolmen päivän kuluessa. Kannattaa myös kirjata, mistä kohdasta pitopaikkaa kuolleet eläimet ovat (esimerkiksi varjotalon numero, häkin numero). Lisäksi kuolleiden eläinten häkit kannattaa merkitä. Tämä helpottaa kuolleisuuden havainnointia varjotallossa.

Jos turkistilalla työskentelevällä henkilöllä on todettu koronatartunta, tuottajan pitää ilmoittaa asiasta kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastoon. Tällöin ei kuitenkaan ilmoiteta tartunnan saaneen henkilö- tai terveystietoja. Virkaeläinlääkäri arvioi, onko kyseessä turkistilan koronaepäily. Jos kyseessä on koronaepäily, kunnaneläinlääkäri ottaa turkistilan eläimistä näytteitä tutkimuksiin.

KORONASEURANTA ELÄINTEN POIKKEAVAN KUOLLEISUUDEN TAI OIREIDEN TAKIA

Jos eläimillä on poikkeavaa kuolleisuutta tai oireita ja virkaeläinlääkäri arvioi, että kyseessä ei ole koronaepäily, tuottajan pitää tässä tapauksessa silti lähettää kuolleita tai sairaana lopetettuja eläimiä Ruokavirastoon tutkittavaksi koronan varalta. Lähetys ja koronatutkimus ovat maksuttomia. Nämä näytteet ovat osa koronaseurainta.

Jos tuottaja haluaa samassa yhteydessä tutkituttaa eläinten sairauden- tai kuolinsyyntä, tuottajaa laskutetaan näistä tutkimuksista normaalisti.

Ohjeet näytteiden lähettämisestä tutkittavaksi ovat seuraavassa luvussa (NÄYTTEENOTTO, PAKKAAMINEN JA LÄHETTÄMINEN).

Tuottajalle lähetetään edellä mainituissa tapauksissa Ruokaviraston tutkimustodistus. Jos näytteissä todetaan koronavirus, läänineläinlääkäri ilmoittaa tuloksen ja kertoo toimenpiteistä.

NÄYTTEENOTTO, PAKKAAMINEN JA LÄHETTÄMINEN

Tämän luvun ohjeet koskevat tapauksia, joissa tuottaja lähettää Ruokavirastoon minkkejä, muita näätäeläimiä tai supikoiria tutkittavaksi koronan varalta.

Näytteenotto

Ruokavirastoon lähetetään viisi itsestään kuollutta tai sairauden takia lopetettua eläintä. Jos kuolleita tai lopetettuja eläimiä on vähemmän kuin viisi, lähettäkää kaikki kuolleet ja sairauden vuoksi lopetetut eläimet. Eläinten pitää olla sitä eläinlajia (minkki, muu näätäeläin, supikoira), jolla on todettu lisääntyntä kuolleisuutta tai sairauden oireita. Esimerkiksi jos tilalla on sekä minkkejä että supikoiria, mutta lisääntyntä kuolleisuutta tai oireita on vain minkeillä, näytteeksi lähetetään minkkejä. Jos lisääntyntä kuolleisuutta tai oireita on useammalla eläinlajilla, näytteet lähetetään kaikilta näiltä eläinlajeilta.

Jos eläinten ruhoja ei pysty välittömästi lähettämään tutkittavaksi, ne kannattaa heti keräämisen jälkeen jäähdyttää. Pelkkään koronatutkimukseen tarkoitetut ruhot voi myös pakastaa. Sairauden- tai kuolinsyynselvitykseen tarkoitettuja ruhoja ei saa pakastaa, vaan ainoastaan jäähdyttää. Jos ruhoja on yli viisi, valitkaa näytteiksi viisi hyväkuntoisinta ja tuoreinta ruhoa. Näytteeksi ei pitäisi lähettää kauan aikaa sitten kuolleita tai lopetettuja eläimiä, sillä nämä eivät kerro pitopaikan nykyisestä koronatilanteesta.

Näytteenottoa varten ei lopeteta terveitä eläimiä. Alle kahden viikon ikäisiä pentuja voi lähettää koronanäytteeksi siinä tapauksessa, että sitä vanhempia eläimiä ei ole riittävästi (5 kpl). Sairauden- tai kuolinsyynselvitykseen voi lähettää myös alle kahden viikon ikäisiä pentuja, jos niillä on ollut lisääntyntä kuolleisuutta tai sairauden oireita. Kuolleista eläimistä tehdään kirjaukset kuolleisuuskirjanpitoon.

Aluehallintovirasto ja kunnaneläinlääkäri valvovat, että lähetätte näytteitä tutkittavaksi. Jos ette lähetä edellä mainittuja näytteitä, aluehallintovirasto harkitsee seuraamusmaksun asettamista tai kunnaneläinlääkäri tulee ottamaan näytteitä pitopaikan elävistä eläimistä teidän kustannuksellanne. Olette velvollinen avustamaan kunnaneläinlääkäriä näytteenotossa.

Näytteiden pakkaaminen

- 1) Käärikää näytteeksi lähetettävät eläimet runsaaseen ilmavaan ja kuivittavaan materiaaliin, esimerkiksi sanomalehtipaperiin, joka imee mahdollisesti valuvat nesteet.
- 2) Pakatkaa paperikäärö kahteen ehjään päällekkäiseen muovipussiin tai -säkkiin.
- 3) Pakatkaa muovipussi tukevaan laatikkoon.

- 4) Laittakaa laatikkoon täyteaineeksi lisää paperia.
- 5) Pakatkaa huolellisesti täytetty lähete muovipussiin suljettuna päällimmäiseksi pakettiin. Sairauden- tai kuolinsyynselvitykseen käytetään lähetelomaketta: <https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/laboratorion-ohjeet-lahetteet/elaintautitutkimukset/tuotantoelaimet/lab-1052-lahete-turkiselaimet.pdf> ja pelkkään koronatutkimukseen lähetelomaketta: https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/laboratorion-ohjeet-lahetteet/elaintautitutkimukset/tuotantoelaimet/lab_1084_lahete_turkiselainten_sars_cov_2_seurantatutkimus.pdf. Varmistakaa erityisesti, että olette laittanut läheteeseen **pitopaikkatunnuksen**. Tunnus on FI-alkuinen 12-numeroinen merkkisarja. Pitopaikkatunnus on välttämätön tieto.
- 6) Teipatkaa laatikko hyvin kiinni. Erilliseen pussiin voitte laittaa kylmävaraajia näytteen säilymisen parantamiseksi.
- 7) Kirjoittakaa laatikkoon: ”Eläinperäinen näyte – vapautettu”.

Näytteiden lähettäminen

Lähetäkää näytteet Ruokavirastoon Matkahuollon Pikapakettina tai tuokaa ne itse Ruokavirastoon. Toimittakaa näytteet **Ruokaviraston Seinäjoen toimipaikkaan**.

Lähetäkää Matkahuollon kautta näytteet alkuviikon aikana (maanantai – keskiviikko). Jos tuotteet näytteet itse suoraan Ruokavirastoon, voitte tuoda ne myös torstaina tai perjantaina. Voitte tuoda näytteitä myös virka-ajan jälkeen Ruokaviraston Seinäjoen toimipaikkaan.

Matkahuollon Pikapaketin voitte lähettää Matkahuollon omista toimipaikoista tai Matkahuollon asiamiespisteistä (MH-asiamies). Matkahuollon noutopisteisiin ei oteta paketteja lähetettäväksi. Älkää käyttäkö pakettiautomaattia. Matkahuollon palvelupistehausta (<https://www.matkahuolto.fi/palvelupisteet>) voitte katsoa lähimmän toimipaikan: kirjoittakaa postitoimipaikka tai postinumero, suodattakaa hakua valitsemalla ”paketin lähettäminen ja nouto” sekä ”pikapaketit”. Ruokavirasto maksaa Matkahuollon lähetyskustannukset. Pikapakettia lähetettäessä on mainittava Ruokaviraston asiakasnumero 3300143 ja että vastaanottaja maksaa lähetyksen.

Lähetys- ja käyntiosoitteet

Ruokavirasto Seinäjoki

Näytteiden lähettämisestä tai tuomisesta ei tarvitse ilmoittaa etukäteen. Jos näytteiden lähettämisestä tai tuomisesta on kysyttävää, voitte soittaa puhelinnumeroon 029 520 4919 (ma - pe klo 8.00 - 16.15).

Näytteet voitte tuoda itse Ruokaviraston Seinäjoen toimipaikkaan arkipäivisin klo 8-16.15. Perjantaisin voitte tuoda näytteitä vain aamupäivän aikana. Virka-ajan jälkeen käytössänne on koodilukolla varustettu näytekylmiö (lisätietoja virka-aikana puh. 029 520 4919).

Käyntiosoite: Keskuskatu 23, 60100 Seinäjoki.

Matkahuolto

Ruokavirasto Seinäjoki/Turkis
Matkahuolto SEINÄJOKI
(asiakasnumero 3300143)
Puhelinnumero osoitekorttiin 040 180 1585

Kustannukset

Kun tuottaja teettää sairauden- tai kuolinsyynselvityksen, hän maksaa tutkimuksen. Ruokavirasto maksaa näytteiden lähettämisen Matkahuollon kautta sekä sairauden- tai kuolinsyynselvityksen yhteydessä tehtävän koronatutkimuksen.

Kun tuottaja lähettää näytteitä pelkkään koronatutkimukseen, Ruokavirasto maksaa näytteiden lähettämisen Matkahuollon kautta ja koronatutkimuksen.

Jos tuottaja ei ole lähettänyt näytteitä tässä ohjeessa kerrotuissa tapauksissa ja kunnaneläinlääkäri joutuu siksi käymään ottamassa näytteitä tilan eläimistä, tuottaja maksaa näytteenoton. Näytteiden lähettämisen ja tutkimisen maksaa kuitenkin Ruokavirasto.

KORONATUTKIMUKSET SIITSELÄINTEN SIIRROISSA

Viranomainen ei edellytä koronatutkimuksia siitoseläinten siirroissa turkistilalta toiselle. Jos tuottaja tai ostaja kuitenkin haluaa, että eläimiä tutkitaan koronan varalta ennen siitoseläinten siirtoa muille turkistiloille, tuottaja pyytää kunnaneläinlääkäriin ottamaan näytteet. Eläinten tuottaja tai ostaja voi päättää näytteiden määrän tai muut vaatimukset näytteille. Suositeltavaa on ottaa esimerkiksi nielunäyte 30 eläimestä ennen eläinten siirtoa. Jos siitoseläinten siirtoja on suunnitteilla ja niiden yhteydessä halutaan koronatutkimus, tuottajan pitää ottaa yhteyttä kunnaneläinlääkäriin hyvissä ajoin etukäteen.

Huomaathan, että 1.4.2023 alkaen tuottaja maksaa kunnaneläinlääkäriin tekemän näytteenoton, näytteiden lähettämisen ja tutkimisen siitoseläinten siirroissa. Tuottajalle lähetetään Ruokaviraston tutkimustodistus siitoseläinten siirtoa varten oteuista näytteistä.

KORONATARTUNNAN TOTEAMINEN JA SEN AIHEUTTAMAT TOIMENPITEET

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVÄRKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

9 (10)Virhe. Viitteen lähdettä ei löytynyt.

Jos turkistilan eläimillä todetaan koronataartunta seurantanäytteiden, kunnaneläinlääkärin ottamien epäilynäytteiden tai muiden näytteiden perusteella, aluehallintovirasto määrää tilalle rajoituksia taudin leviämisen estämiseksi. Lisäksi kunnaneläinlääkäri ottaa tilan eläimistä säännöllisesti koronanäytteitä. Rajoituksia ja näytteenottoa jatketaan niin pitkään, kun tilan eläimissä todetaan tartuntaa. Ruokavirasto voi määrätä tarhan eläimet lopetettaviksi, jos niissä todetaan koronaviruksen muunnos, joka arvioidaan väestölle vaaralliseksi.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja voitte kysyä **pitopaikan sijaintikunnan aluehallintoviraston läänineläinlääkäriltä.**

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto: Läänineläinlääkäri Anna-Maria Moisander-Jylhä, p. 0295 018 834, anna-maria.moisander-jylha@avi.fi

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto: Läänineläinlääkäri Anitta Massinen, p. 0295 017 586, anitta.massinen@avi.fi

Itä-Suomen aluehallintovirasto: Läänineläinlääkäri Anni Pehkonen, p. 0295 016 814, anni.pehkonen@avi.fi

Lounais-Suomen aluehallintovirasto: Läänineläinlääkärit Sanna-Maaria Virtanen, Jani Soini tai Heli Haukioja, p. 0295 016 000 (vaihde)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto: Läänineläinlääkäri Tiina Juselius, p. 0295 016 190

Yksikönjohtaja

Sirpa Kiviruusu

Erityisasiantuntija

Riikka Lahdenperä